

מע"מ – חברת "הלוואה" כמוסד כספי?

הכותב: רו"ח (משפטן) יובל אבוחצירא - ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן פתרונות מיסוי בע"מ
לא אחת עולות מחלקות עם רשויות מע"מ בקשר לסיווגה של פעילות עסקית בתחום המימון ומתן האשראי,
האם מדובר ב"עוסק" או ב"מוסד כספי" כהגדרתם בחוק מס ערך מוסף (להלן: "החוק").
כידוע, עוסק משלם מע"מ עסקאות על הכנסותיו ותובע בניכוי מע"מ תשומות על הוצאותיו, ואילו מוסד כספי
משלם מס שכר המוטל על השכר ששילם לעובדיו ומס רווח. מזכיר כי, תכלית ההסדר המיוחד כאמור לעיל
של "מוסד כספי" בחוק נועד למעשה להתגבר על הבעיות הרבות שיש בגביית מע"מ בענף זה. להבדל
באופי גביית המס על פי חוק מע"מ בין שני הסיווגים הנ"ל השלכות תזרימיות מהותיות ואף יכול לגרום
לתקלות מס מצערות.

ביום 17.8.2022 התקבל פסק דין של בית המשפט בירושלים (ע"מ 79285-12-20) בו קבע כי הסיווג
שקבע מנהל מע"מ לחברת ברק תמ"י ים סוף 8 בע"מ (להלן: "החברה") כמוסד כספי אינו עולה בקנה אחד
עם לשון החוק, ולכן החברה תיוותר עוסק מורשה כפי בקשתה בעת רישומה בתחנת מע"מ.

רקע

החברה, שהינה חלק מקבוצת חברות (שכולן מסווגות כ"עוסק" לענין החוק) אשר מעניקות שרותי מימון
ושירותי ניהול בתחום ההתחדשות העירונית, התקשרה בהסכם הלוואה יחיד מיד בהקמתה (2017) עם
חברה יזמית בתחום התחדשות העירונית לצורך איתור וגיוס מקורות מימון ממלווים שונים והלוואתם
לחברה היזמית לבניית פרויקט מסוג תמ"א 38. במסגרת מסכת העובדות המוסכמת בין הצדדים נמצא כי,
החברה לא נטלה על עצמה סיכון עסקי ישיר בביצוע פרויקט התמ"א ואף לא הייתה חשופה לרווחיו. כמו-
כן, החברה עסקה רק במימון ולא בתחומים אחרים כגון שרותי יעוץ וניהול לחברה היזמית בקשר לפרויקט
הנ"ל.

בשנת 2019 פנתה החברה לתחנת מע"מ בבקשה לפתיחת תיק עוסק מורשה. מנהל מע"מ, בהתאם
לסמכותו עפ"י סעיף 58 לחוק מע"מ ואף לאחר עריכת שימוע בעניין, קבע כי החברה תסווג כמוסד כספי
לצרכי מע"מ. לטענת מנהל מע"מ גם אם החברה לא נופלת בגדר אחד הגופים המנויים בחוק או בצו מכוחו,
עדיין יש למנהל מע"מ סמכות כאמור לעיל לסווגה כמוסד כספי עפ"י מהות פעילותה ככל שהיא דומה
לפעילות של "מוסד כספי" (כגון, בנק).

על קביעה זו הגישה החברה ערעור זה בו בחן בית המשפט את השאלה "... האם יכול היה המשיב
להשתמש בסמכות המוקנית לו, בהתאם לסעיף 58 לחוק, בכדי לקבוע כי המערערת היא "מוסד כספי"
כשהוא מתבסס על החלטת מיסוי 3314/16 "הסיווג על פי חוק מס ערך מוסף של פעילות למתן הלוואות",
גם במקרה שאין מחלוקת כי המערערת אינה עומדת באף אחת מהגדרות "מוסד כספי" בהתאם לסעיף 4
לחוק?"

בית המשפט בוחן את רשימת הגופים המנויים בהגדרת "מוסד כספי" שבסעיף 1 לחוק מע"מ, ואף את
רשימת הגופים שקבע שר האוצר בצו מכוחו, וקובע כי (וכך גם לטענת הצדדים) אין מחלוקת כי החברה לא
עונה על אף אחד מהגופים הנ"ל. לענין הסמכות המוקנית למנהל מע"מ לסיווג שונה, בית המשפט מצייין כי
מנהל מע"מ חרג בהחלטתו מכוח סעיף 58 לחוק או לפחות הפעילה באופן המצדיק התערבות של בית
המשפט בה.

מנהל מע"מ סבר כי פעילות החברה תואמת פעילות של בנק (המוגדר כמוסד כספי) והרי שאין מחלוקת, כך קובע בית המשפט, כי החברה איננה בנק !!! ולדבריו: "העובדה שבנק גם נותן אשראי, אינה מלמדת בהכרח כי כל נותן אשראי הוא בנק וצריך להיות מוגדר כ"מוסד פיננסי" בהתאם לחוק מע"מ".

אגב, לעניין הסתמכות מנהל מע"מ על החלטת המיסוי מס' 3314/16 (ונדגיש, שלא בהסכם) המפורטת לעיל, בית המשפט קובע כי העסקה היחידה שביצעה החברה היא מתן הלוואה יחידה לחברה היזמית ולא מדובר בפעילות בעלת תדירות והיקף כמו של בנק או כל עסק למתן אשראי, לכן מקרה זה אינו נופל אף בנסיבות החלטת מיסוי זו (וכנראה זו הייתה גם הסיבה שמנהל מע"מ ביקש להחיל על החברה את הגדרת ה"מוסד הכספי", כך לדברי בית המשפט).

בסופו של הפסק חותם בית המשפט במילים אלו:

"המשיב כרשות מנהלית פועל באופן תדיר לביצוע שינויי חקיקה, הן ראשית והן חקיקת משנה שבסמכות שר האוצר. טוב ייעשה המשיב אם יפעל בדרך המלך על מנת לבצע שינויים והתאמות בחוק, או על ידי שינוי הוראות הצו, על מנת להתאים את החקיקה למקרים הראויים לכך ועליו לפעול בהתאם להוראת סעיף 58 רק באופן זהיר וחריג...".

לפיכך קבע בית המשפט כי על מנהל מע"מ לרשום את החברה כעוסק מורשה.